

Forfatter: Kingo, Thomas

Titel: Digtning i udvalg

Citation: Kingo, Thomas: "Digtning i udvalg", i Kingo, Thomas: *Digtning i udvalg*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1995, s. 449.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kingo09val-shoot-idm140375705142128/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Digtning i udvalg

Noter

Ved arbejdet med noterne har *Samlede Skrifter*, hvortil der herefter henvises ved *SS*, været til stor hjælp. Da dette udvalg imidlertid har et andet sigte end *SS*, har det været nødvendigt at kommentere teksterne ud fra andre principper, og her har den seddelsamling til en Kingo-ordbog, der blev udarbejdet af Kaj Bom i forbindelse med *SS*, og som nu findes på Gameldansk Ordbog, været uundværlig, desværre er alene bogstav a-redigeret.

Bibelhenvisninger er kun meddelt i det omfang, der er skønnet nødvendigt for forståelsen af teksterne; henvisningerne angiver de moderne oversættelsers kapitel og vers, men bygger, som det er uomgængeligt, på formuleringerne i Kingotidens bibeloversættelser, der undertiden afviger markant fra den nugældende.

For at gøre noderne umiddelbart anvendelige gengives melodierne i Nils Schiørrings udsættelser fra *SS VII*; noderne er her i modsætning til de gamle tryk forsynet med tekst, i hvert tilfælde fra den kendteste af Kingos salmer til melodien. Noderne til salmerne trykkes samlet midt i bogen af hensyn til deres brugsværdi. Hvis melodierne findes i den nugældende korralbog, *Den danske Konsthog* v. Jens Peter Larsen og Mogens Wøldike, 1954 (forkortet *DDK*), oplyses deres nummer heri.

Som en hjælp til læsningen skal her fremhæves nogle af de sproglige træk, der adskiller det 17. århundredes dansk fra nutidens:

1. Ordaføining.

- Enkelte vendinger kræver ikke noget grundled, f.eks. »mig siuntis«: jeg syntes.
- Henførende stedord kan undværes, også hvor det er grundled i bisætningen, således »Alt det Chrysilis hører til«: alt det, som hører Chrysilis til.
- Ubestemt form bruges ofte, hvor moderne dansk har bestemt, bl.a. »høye Himmeriges«.

2. Ord dannelse.

- Endelsen -elig svarer til moderne -ig, således »bestandelige«: bestandig.
- Bivord kan ende på -en, hvor nutidens har -t eller ingen endelse, f.eks. »runden«: rundt og »straxens«: straks.